

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

**Национално тело за акредитацију и
проверу квалитета у високом образовању**

Број 612-00-00239/7/2019-03

Датум 30.10.2020. године

Булевар Михајла Пупина 2

Б е о г р а д

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Академија стручних студија Западна Србија
Ужице, Трг Светог Саве 34

ПРИМЉЕНО	17.11.2020
Орг јед	РСОД
1349/05	

На основу члана 21. став 1. тачка 1. и члана 23. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“ број 88/2017, 27/2018 - др. закон и 73/2018) и Одлуке Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-00239/6/2019-03 од 30.10.2020. године, Национално тело за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању издаје

**У В Е Р Е Њ Е
о акредитацији студијског програма**

основних струковних студија (ОСС) - Туризам за који је захтев за акредитацију поднела **Висока школа струковних студија у Ужицу**, са седиштем у улици Трг Светог Саве 34, 31000 Ужице, ПИБ 101623886, Матични број 7156766.

Како је установа испунила све стандарде за акредитацију студијског програма прописане Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Сл. Гласник РС“ број 13/2019), студијски програм **основних струковних студија (ОСС) - Туризам** је акредитован у оквиру поља друштвено-хуманистичких наука и то за упис 55 (педесетпет) студената у седишту Установе.

Достављено:
- високошколској установи
- архиви

Д И Р Е К Т О Р

J. Kочовић
Проф. др Јелена Кочовић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Национално тело за акредитацију и

проверу квалитета у високом образовању

Комисија за акредитацију и проверу
квалитета

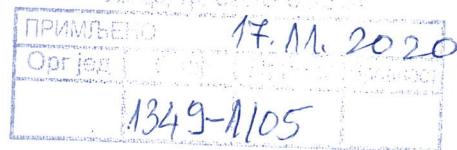
Број 612-00-00239/6/2019-03

Датум 30.10.2020. године

Булевар Михајла Пупина 2

Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Академија стручних студија Универзитета Србија
Ужице, Трг Светог Саве 34

На основу члана 21. став 1. тачка 1. и члана 23. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“ број 88/2017, 27/2018 - др. закон и 73/2018), Комисија за акредитацију и проверу квалитета, на седници одржаној 22.07.2020. године, донела је

ОДЛУКУ о акредитацији студијског програма основних струковних студија (ОСС) - Туризам

Утврђује се да Висока школа струковних студија у Ужицу, са седиштем у улици Трг Светог Саве 34, 31000 Ужице, ПИБ: 101623886, Матични број: 7156766, испуњава прописане стандарде за акредитацију студијског програма основних струковних студија (ОСС) - Туризам у оквиру поља друштвено-хуманистичких наука и то за упис 55 (педесепет) студената у седишту Установе.

Установа се обавезује да у року од 2 године обавести Комисију за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању о унапређењу квалитета у складу са препорукама наведеним у образложењу ове одлуке.

На основу ове одлуке установи се издаје уверење о акредитацији студијског програма.

Образложење

Високошколска установа Висока школа струковних студија у Ужицу, са седиштем у улици Трг Светог Саве 34, 31000 Ужице је дана 27.06.2019. године поднела захтев за акредитацију студијског програма основних струковних студија (ОСС) - Туризам у оквиру поља друштвено-хуманистичких наука и то за упис 55 (педесетпет) студената у седишту Установе под бројем 612-00-00239/2019-03.

Уз захтев за акредитацију, достављена је документација, која је прописана чланом 4. Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС“ број 13/2019).

На основу чл. 8. и 9. Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, Комисија за акредитацију и проверу квалитета, образовала је Рецензентску комисију (пет чланова) ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију.

Рецензентска комисија за акредитацију студијских програма, утврдила је чињенице од значаја за доношење одлуке о акредитацији студијског програма основних струковних студија (ОСС) - Туризам увидом у поднету документацију и непосредним увидом у рад високошколске установе.

Рецензентска комисија је саставила коначни Извештај, на српском и сажетак на енглеском језику, на који високошколска установа није имала примедбе. Коначни Извештај Рецензентске комисије, уз накнадна допунска објашњења, достављен је Комисији за акредитацију и проверу квалитета.

Анализом студијског програма по стандардима је утврђено:

Стандард 1: Структура студијског програма

Студијски програм садржи све елементе предвиђене Законом и стандардима. Структура студијског програма одговара захтевима стандарда, у погледу назива, циљева, исхода учења, услова уписа, начина извођења, услове преласка са других студијских програма.

Школа је захтевала реалан број студената од 55 по години студија.

Стандард 2: Сврха студијског програма

Сврха програма је добро постављена. Програм има јасну позицију према туристичким дестинацијама у ширем региону, која су тражња за кадровима у туризму. Такође, похваљујемо да се сврха програма везује за стратешке документе (стратегије и мастер планове) Републике Србије који се тичу туризма. Сврха програма се уклапа са основним задацима Установе. Сврха реализације Студијског програма је уоквирена у националне и регионалне контуре.

Стандард 3: Циљеви студијског програма

Циљеви су реални и практично дефинисани. Посебно је добро препознато да је «Туризам као мултидисциплинарна делатност обухвата знања и вештине која су диверзификованог карактера». Сајт Школе је добар, постоје информације о Студијском програму.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Опште и специфичне компетенције су у оној мери у којој су дате коректно сегментиране. Дате специфичне компетенције су углавном шире везане за област туризма. Има и компетенција везаних за управљање саобраћајем, инфраструктурне и друге пратеће делатности везаних за туристичку регију. Постоји прилог Додатак дипломи.

Стандард 5: Курикулум

У документацији за акредитацију ВШСС Ужице поднела сву потребну документацију која се односи на Курикулум у смислу табела, извештаја и прилога. Из документације

се види да је укупан број ЕСПБ на ОСС Туризам 180 и да је распоређен тако да на свакој години студија студент може остварити по 60 ЕСПБ. ОСС Туризам чине:

- Обавезни предмети: 22 (уз Стручна пракса 1 и 2, Завршни рад), укупно 140 ЕСПБ
- Изборни предмети: 7 (од понуђених 15), укупно 40 ЕСПБ

У документацији је предочено да студенти имају 20 часова активне наставе недељно (600 часова годишње, 1800 часова за све године студија) уједначено распоређенена 6 семестара (1. семестар 20 часова, 2. семестар 20 часова, 3. семестар 20 часова, 4. семестар 20 часова, 5. семестар 19 часова и 6. семестар 21 час) (предвиђени законски минимум је 20 часова активне наставе недељно). На студијском програму ОСС Туризам часови предавања су заступљени са 600 часова годишње (50%), а часови вежби и други облици наставе (ДОН) са 600 часова годишње (50%) (прописано је да од 600 часова 50% до 60% су предавања).

Ради равномерности оптерећења студената број ЕСПБ бодова по семестрима мора бити 30, а што је испуњено према Стандардима за акредитацију.

Студијски програми основних студија који се реализују у Школи се разликују од других одговарајућих студијских програма установе за најмање 35% од укупног броја ЕСПБ бодова, при чему тих 35% чине предмети са активном наставом из скупа стручно-апликативних стручних предмета.

У табели 5.2 дата је књига предмета са спецификацијом свих предмета. За сваки предмет је наведен: назив, тип предмета, број ЕСПБ бодова, име наставника, циљ курса са очекиваним исходима, знањима и компетенцијама, предуслови за похађање предмета, садржај предмета, препоручена литература, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и др. Година и семестар студија нису навођени у обрасцу, него је семестар у ком се слуша предмет дат у сумарној табели Књиге предмета.

У структури студијског програма на основним струковним студијама Туризам заступљене су све потребне групе предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова, и то:

- академско-општеобразовни – 16,37% (минимум око 15%)
- стручни – 40,71% (минимум око 40%) и
- стручно-апликативни – 42,92% (минимум око 45%).

У структури студијског програма ОСС Туризам, изборни предмети заступљени су са 24,44% у односу на укупан број ЕСПБ бодова (минимум је 20%). Изборна настава је организована у седам изборних блокова у све три године студија, у оквиру једног изборног блока су три понуђена предмета од којих се бира по један, а у осталих шест изборних блокова од два понуђена предмета се бира по један предмет. Укупно се бира 7 предмета од 15 понуђених чиме је испуњен услов да листа изборних предмета треба да садржи најмање двоструко већи број предмета у односу на број предмета који се бира.

У оквиру ОССТуризам стручна пракса обухвата 90 сати и реализује се у току четвртог и шестог семестра (Стручна пракса 1 и Стручна пракса 2) и носи 3 ЕСПБ у шестом

семестру студија (обавезан број бодова за Друштвено-хуманистичке науке). Пракса се одвија у хотелима и другим угоститељским јединицама, туристичким агенцијама и туристичким организацијама у којима се студенти упознају са основама пословања ових система (у оквиру Стручне праксе 1), а затим и ангажују на решавању конкретних радних задатака (у оквиру Стручне праксе 2).

Завршни рад је обавезан у шестом семестру и обухвата: Завршни рад (израда и одбрана завршног рада) и предмет Завршни рад – СТИР (стручно-истраживачки рад – истраживања садржана у завршном раду – активна настава). Број ЕСПБ бодова за завршни рад је 4, а за предмет завршни рад је 2 ЕСПБ и 3 часа активне наставе (СТИР).

У склопу документације за акредитацију приложен је Извештај 1.Извештај о структури студијског програма.

Након посете рецензентске комисије ВШСС Ужице и разговора са представницима Установе отклоњени су недостаци који су се јавили у Књизи предмета, а који су се односили на исход и циљ предмета у појединим случајевима, обухват градива и прилагођеност туризму, начин полагања испита са акцентом на усменом полагању. Све сугестије су прихваћене како би се унапредио квалитет студијског програма, развијала вербална комуникација студената и дугорочно добили правилно профилисани студенти са високим компетенцијама у туризму.

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма
Стандард је написан према пропозицијама. Студијски програм основних струковних студија „Туризам“ је савремено је конципиран, усаглашен и упоредив са сличним програмима реномираних високошколских установа у иностранству, пре свега у оквиру европског образовног простора. Дато је три прилога за стране високошколске установе, са одговарајућим линковима ка курикулумима истих, као и ПДФ документи.

Студијски програм ОСС „Туризам“ је усклађен са сличним акредитованим програма на следећим иностраним високошколским установама са европског образовног простора и то:

- Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica, Management turističnih podjetij
- Universidade Lusofona, Portugal, , School of Economics Sciences and Organizations, „Bachelor in Tourism“
- Sveučilište u Splitu, Ekonomski Fakultet, Preddiplomski studij „Turizam“

У оквиру наведених факултета реализују се студијски програми из области туризма који су еквивалентни основним струковним студијама у Републици Србији (преддипломски студиј односно додипломски студиј). Студијски програм ОСС Туризам је применом Болоњске декларације, усаглашен са европским стандардима у погледу услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе и начина студирања.

Покретљивост студената овог студијског програма је могућа и хоризонтално и вертикално.

Стандард 7: Упис студената

Планирани број студената за упис, предложен од стране установе 55 је реалан, а укупно ће то бити 165 што је процена да је у складу са захтевима тражње. Тренутни број студената на овом смеру 176 (Табела 7.2).

Рецензентска комисија констатује да су сви параметри који су неопходни за реализацију провере знања, формирања комисије и самом конкурса, као и тестирања при полагању пријемног испита, у складу са нормама ВШО.

Стандард 8. Оцењивање и напредовање студената

За сваки предмет на студијском програму уредно одређен бројем ЕСПБ бодова које студент стиче полагањем. Сви предмети обухватају предиспитне обавезе као и полагање испита у законом прописаној сразмери 30:70 и тиме испуњавају стандарде.

Сваки предмет из студијског програма има јасан и јавно објављен начин стицања поена. Поени се стичу одређеним активностима, предиспитним обавезама и полагањем испита. Након прегледа књиге предмета сви горе поменути параметри су јасно прецизирани и тиме испуњавају поменути стандард.

Оцена студента је заснована на укупном броју поена које је студент стекао испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита, а према квалитету стечених знања и вештина.

Оцена се формира се на основу сакупљених бодова преко предиспитних обавеза и успехом на испиту и то на следећи начин:

- мање од 51 поена-оцене 5 (пет)
- од 51 до 60 поена-оцене 6 (шест)
- од 61 до 70 поена-оцене 7 (седам)
- од 71 до 80 поена-оцене 8 (осам)
- од 81 до 90 поена-оцене 9 (девет)
- од 91 до 100 поена-оцене 10 (десет)

И тиме испуњава услове формирања оцене предвиђене ВШО.

Стандард 9. Наставно особље

Укупан број наставника је довољан да покрије укупан број часова наставе на студијском програму, тако да наставници остварују просечно максимално до 180 часова активне наставе (предавања, консултације, вежбе, практичан рад и теренски рад) годишње, односно до 6 часова недељно са толеранцијом од 20%. Сви наставници имају одговарајуће оптерећење, тј. никоме оно не прелази 6 часова недељно.

За реализацију овог студијског програма ангажовано је 19 наставника, од којих је 16 у сталном радном односу (100%), 2 наставника је ангажовано са мање од 100% радног времена и 1 наставник је ангажован по уговору.

Ангажован је један наставник са допунским радом, што се види из Табеле 9.4.

Према предложеним изменама наставног особља ангажовање предавача ван радног односа није предвиђено, тако да у тексту стандарда 9. није додата тачка 9.5 која се

односи на испуњавање неопходних услова за ангажовање предавача ван радног односа.

Нема ангажованих професора емеритуса.

Нема ангажованих истраживача у научним звањима.

Нема ангажованих гостујућих професора.

Наставници у радном односу са пуним радним временом изводе 89,06% предавања из предмета који припадају следећим кључним категоријама: стручним и стручно-апликативним на ОСС Туризам, тако да је услов испуњен.

Научне, уметничке и стручне квалификације захтевају да се утврди да ли дипломе свих степена завршених студија у истој научној области, као и да ли одговарају потребама одређеног предмета који наставник предаје, односно ужој научној области којој припада предмет, те да ли обезбеђују потребну компетентност за извођење наставе на одређеном предмету.

Од укупног броја наставника (21), распоред по ужим научним областима је следећи:

Природно-математичко поље – 7 наставника

Друштвено-хуманистичко поље – 10 наставника

Поље уметности – 1 наставник

Техничко-технолошко поље – 2 наставника

Интердисциплинарно поље – 1 наставник

Од укупног броја наставника свега 3 наставника имају дипломе које се односе на туризам (2 геонауке –туризам и 1 туризам), као и 4 наставника у области Економске науке или Менаџмент и бизнис, што је 7 наставника укупно.

Код већег броја наставника се у картонима наводе радови који потврђују компетентност посебно код стручних предмета, док код општих наводе одговарајући радови из области. Знатан део наставника такође има учешћа на домаћим конференцијама из области туризма, као и учешће на домаћим и међународним пројектима из области туризма или агротуризма, као и на различitim радионицама у оквиру којих је вршена едукација у област туризма. Препорука је да наставници у наредном периоду појачају број референци са радовима из ужих области предмета на којима су ангажовани и то у часописима јачих категорија.

Број сарадника одговара потребама студијског програма. Постојећи број сарадника је 16 од којих је 1 у сталном радном односу и 15 је ангажовано по уговору. Сарадници остварују просечно 1.74/2.15 часова недељно.

На студијском програму ОСС Туризам ангажован је један сарадник у настави.

На студијском програму ОСС Туризам ангажовано је 15 сарадника практичара за реализацију дела практичне наставе која се реализује ван високошколске установе и чије оптерећење не прелази 4 часа недељно. Сарадник практичар је ангажовано лице за потребе реализације дела практичне наставе ван Школе.

Достављени су уговори о пословно-техничкој сарадњи са предузећима/установама где су запослени сарадници практичари.

Уговорима је дефинисана сагласност предузећа/установе о додатном ангажовању сарадника практичара о реализацији дела практичних вежби у просторијама предузећа/установа.

Због потешкоћа са добијањем адекватних сагласности за одређене сараднике, исти нису ангажовани те је извршена корекција Електронског формулара и Табеле 9.4. За остале постоје одговарајуће сагласности.

На ОСС Туризам настава је организована у скласу са нормативима у погледу броја студената по наставним групама који обезбеђују квалитетно извођење студијских програма у пољу друштвено-хуманистичких наука:

- величина групе за предавања на основним струковним студијама за општеобразовне предмете до 300 студената са толеранцијом од 10%, а за стручне и стручно-апликативне до 200 студената са толеранцијом од 10%;
- величина групе за вежбе на основним студијама за општеобразовне предмете до 70 студената са толеранцијом од 10%, а за стручне и стручно-апликативне до 50 студената са толеранцијом од 10 %;

Стандард 10: Организациона и материјална средства

Висока школа струковних студија у Ужицу се налази на коректним локацијама. Укупан простор у власништву и закупу школе је 4512,32 м². Простор у којем се изводи настава за студијски програм-туризам је 813,52 м². Он се састоји од 4 амфитеатра укупне површине 463,92 м² са укупно 550 места; 3 слушаонице укупне површине 177,25 м² са укупно 150 места; 3 компјутерске лабораторије укупне површине 172,35 м² са укупно 60 места са умреженим рачунарима. Такође у Установи постоји и простор за административне послове, простор за потребе студентске службе и секретаријата и други простор.

Установа располаже са 4512,32 м² простора, а укупно студената 1748. Можемо констатовати да је испуњен стандард акредитације од најмање 2м² по студенту за извођење наставе по сменама (4512,32:1748=2,58 м²). У овом моменту (само сагледавајући простор Школе, а не и целе Академије струковних студија Западна Србија) формално гледано није испуњен услов од 4 м² по студенту, што је мање битно, јер је најважније да је стандард који се тиче односа простора за наставу и броја студената испуњен. Током посете Школи и кроз разговоре са менаджментом стекли смо утисак да ће се на нивоу целе Академије струковних студија Западна Србија овај услов, за све програме испунити, што ће се наравно оцењивати кроз посебну, будућу акредитацију те нове установе.

Висока школа струковних студија поседује рачунарску опрему и лабораторије за извођење наставе и посебан софтвер за студијски програм-туризам. Достављене су и табеле 10.1-10.2 и прилози 10.1-10.3 који испуњавају потребе које захтева стандард. Документ који се тиче Самовредновања постоји и на добар начин је анализиран стандард 11-Квалитет простора и опреме.

Библиотека се налази у згради Високе школе струковних студија у Ужицу и санабдевена је са преко 10000 монографских публикација. Такође има и 419 библиотечких јединица и 133 наслова за извођење наставе на овом студијском програму. Документ који се тиче Самовредновања постоји и оквиру њега је добро анализиран стандард 9- Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Стандард 11: Контрола квалитета

Сви прилози за овај стандард су приложени. Све што ради Установа по питању овог стандарда је коректно. То је у складу са дугом традицијом Установе. Постоје примери ангажовања студената из кога су уследила конкретна унапређења процеса и политике квалитета у Школи, Наиме, на предлог студената овог програма је организована изложба «Ужице на туристичкој мапи Србије – некад и сад», што је утицала на практични рад и повезивање теорије и праксе на програму.

Препоруке

На бази изнетих оцена, кључне препоруке су:

- Континуирано радити на унапређењу и освежавању свих предмета у студијском програму;
- У будућем периоду значајно подићи референце наставника, посебно за предмете на које су распоређени;
- Додатно мотивисати студенте да се укључе у контролу квалитета наставног процеса и студијског програма;
- Стално преиспитивати захтеве тражње, ако дође до промене профиле који се траже, прилагодити постојећи програм кроз неке модуле, што су мање измене програма за које не треба нова акредитација;

Имајући у виду да је високошколска установа испунила стандарде за акредитацију студијског програма **основних струковних студија (ОСС) - Туризам** прописане Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, одлучено је као у диспозитиву.

Достављено:

- високошколској установи
- архиви

Председник Комисије

Проф. др Ана Шијачки